

MUZEUM

městské hromadné dopravy v Praze

V tramvajové vozovně v Praze - Střešovicích se nachází jedinečná sbírka památek na historii městské hromadné dopravy v hlavním městě České republiky. Stálou expozici „Muzea městské hromadné dopravy v Praze“ otevřel v květnu 1993 Dopravní podnik hlavního města Prahy a. s.

Věřejnosti jsou v ní představeny více než čtyři desítky historických vozidel a mnoho dalších exponátů – modelů, fotografií, historických dokumentů, jízdenek, plánek.

v roce 1896 postavil průkopník elektrického pohonu v dopravě, český vynálezce a elektrotechnik František Křižík. Dnes tento podvozek můžeme spatřit v Národním technickém muzeu v Praze.

Nejstarším exponátem Muzea městské hromadné dopravy v Praze je vůz koněspřežné tramvaje „koňky“, který vyrobila slavná pražská Ringhofferova továrna v roce 1886. Dokumentuje počátky pražské městské hromadné dopravy. Tento tzv. „letní vůz“ byl zařazen mezi pražské historické tramvaje již v roce 1925, kdy jel v čele slavnostního průvodu při příležitosti oslav 50. výročí zahájení provozu pražské koňky. Tehdy byl označen symbolickým číslem 1. Bezspornu upoutá každého dnešního návštěvníka muzea svým netradičním vzhledem.

Dne 14. května 1993 otevřel pražský primátor Jan Koukal slavnostně Muzeum městské hromadné dopravy v Praze, které je umístěno v historickém objektu tramvajové vozovny v Praze - Střešovicích. Už samotná vozovna byla v roce 1991 vyhlášena technickou památkou. Byla postavena v roce 1909 a je typickou ukázkou účelových dopravních staveb Elektrických podniků hlavního města Prahy z období počátků pražské městské hromadné dopravy. Svému účelu – deponování a údržbě tramvajových vozidel sloužila až do roku 1992, kdy byla zahájena její adaptace na muzeum. Základ sbírky historických vozidel městské hromadné dopravy v Praze byl položen již v roce 1929, kdy byl

hlavního města Prahy základ sbírky součástí vrchního trolejového vedení pro pražské tramvaje a o tři roky později byl do sbírek Technického muzea předán i historický podvozek pocházející z motorového vozu elektrické dráhy Praha - Libeň - Vysočany, kterou

vyčleněn pro muzejní účely bývalý vůz pražské koněspřežné tramvaje z roku 1886. Jako historické vozidlo se ovšem objevil v pražských ulicích již o několik let dříve – v roce 1925 při oslavách 50. výročí pražské zahájení provozu pražské koňky. Samotné tradice dokumentování historie pražské městské hromadné dopravy však jsou ještě starší. V roce 1908 položilo tehdejší Technické muzeum pro Království české ve spolupráci s Elektrickými podniky královského

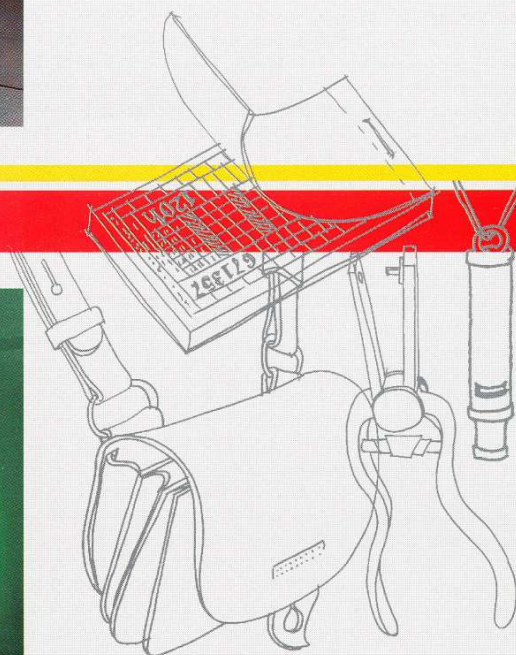
Počátky moderní éry tramvajové dopravy nejen v Praze, ale v celé republice, dokumentuje vůz typu T 1 z roku 1951.

kovice. Zde se příležitostně konaly tzv. „dny otevřených dveří“, při kterých byla kolekce historických tramvají představována veřejnosti. Příprava definitivního muzea, které by návštěvníkům poskytlo ucelené informace o historii městské hromadné dopravy na území hlavního města Prahy však ještě trvala mnoho let. Mezitím byl první soubor historických vozidel prohlášen technickou památkou. To už se mezi exponáty objevily i další prostředky městské hromadné dopravy – trolejbusy, které svoji historickou roli v Praze dohrály v roce 1972. Jen díky obětavosti některých pracovníků Dopravního podniku a mnoha fandů a zájemců o historii dopravy se podařilo

během let shromáždit unikátní sbírku vozidel a dalších exponátů dokumentujících vývoj MHD v Praze i vývoj Dopravního podniku. Umístění sbírky ve vokovické vozovně nebylo zcela ideální, a tak byla jako definitivní sídlo sbírky nakonec vybrána v současné době nejmenší pražská tramvajová vozovna ve Střešovicích.

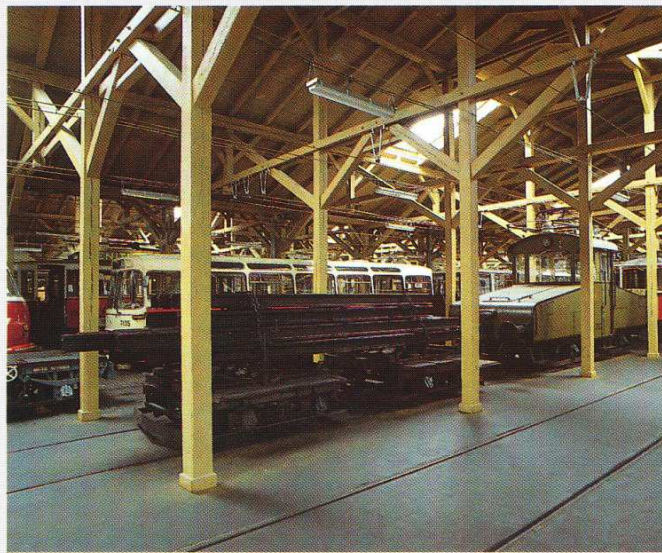

Sbírka historických tramvají pražského Dopravního podniku se začala rozrůstat zejména v první polovině 60. let, kdy byla zahájena rozsáhlá obměna vozového parku pražských elektrických drah, která vyvrcholila v roce 1974 v den zahájení provozu metra. Historické vozy, o kterých bylo rozhodnuto, že budou zachovány pro účely podnikového muzea, byly původně soustředovány v tramvajové vozovně Pankrác a v roce 1971 se celá sbírka přestěhovala do vozovny Vo-

V expozici Muzea městské hromadné dopravy v Praze je vystaveno také 11 modelů historických vozidel zapůjčených dlouhodobě Muzeem hlavního města Prahy. Byly vyrobeny v roce 1975 v rámci oslav 100. výročí zahájení provozu pražské koňky.

Soubor sbírkových předmětů dosáhl v průběhu doby úctyhodného rozsahu. V září 1996 obsahoval celkem 48 vozidel. Jeho základem je 40 kolejových vozidel - z toho 16 osobních motorových tramvajových vozů, 1 letní vůz koňky, 12 osobních vlečných vozů, 11 vozidel nákladních a pro zvláštní účely. Dále sbírka obsahuje 3 trojebusy, 4 autobusy a jednu montážní trolejovou věž. V expozici muzea je z tohoto počtu zatím umístěno 39 vozidel, ostatní jsou buď v opravě nebo na svoji rekonstrukci do podoby muzejního exponátu teprve čekají. Tramvajové vozy jsou spráženy do souprav tak, aby

Své místo v expozici Muzea městské hromadné dopravy v Praze mají i různé nákladní a pracovní vozy.

busovou dopravu v Praze zahajoval. Perspektivně se počítá, že mezi exponáty bude zařazen také vůz pražského metra z první dodané série. Muzejní expozici však netvoří jenom sbírka historických vozidel. Návštěvníci mohou shlédnout 5 tramvajových kontrolérů (řadičů), 6 zastávkových sloupků,

2 figuríny s dobovou výstrojí. Po několika desítkách let odpočinku v depozitáři Národního technického muzea byla veřejnosti zpřístupněna i sbírka historických součástí vrchního trolejového vedení pražských tramvají, která

Osudy vozidel Muzea městské hromadné dopravy v Praze byly často velmi zajímavé. Některé vyřazené tramvajové vlečné vozy byly, po té, co odsloužily svoje léta ve službách hlavního města, prodány a skončily jako různé chaty, sklady, věčtiny apod., z jiných nakonec zbyly jen rozpadlé vraky. Přesto se některým vrátila jejich někdejší sláva a po náročných opravách se staly cennými exponáty. Rekonstrukce historických vozidel však zpravidla trvají několik let a vyžadují nesmírného úsilí pracovníků muzea pod odborným vedením správce muzea p. Lubomíra Kysely.

dokumentovaly určitá provozní období. Mezi tramvajemi jsou skutečně unikáty - kromě již zmíněného vozu koňky z roku 1886 jsou středem pozornosti například salonní motorový vůz z roku 1900, otevřený vyhlídkový motorový vůz z roku 1913, zvláštní pozornost zasluhuje pojízdná kolejová měničárna z roku 1930. Svě místo v muzeu již mají i představitelé moderního období - velkoprostorových čtyřnápravových tramvají typu T. Autobusová doprava je zastoupena zatím tře-

mi vystavenými vozy z období 70. a 80. let. Představitelem již uzavřené trolejbusové éry je zatím vůz Škoda 8 Tr z roku 1959, v opravě je snad nejtypičtější pražský trolejbus Tatra T 400 z roku 1954. Na svoji rekonstrukci ještě čeká jeden z nejmladších sbírkových předmětů - trolejbus Praga TOT č. 303, který v roce 1936 trolej-

byla do Muzea MHD v Praze dlouhodobě zapůjčena a Dopravním podni-

kem rozšířena o další předměty. Nedílnou součástí expozice je stálá výstava o historii městské hromadné dopravy v Praze. Vznikla za spolupráce Historického archivu Dopravního podniku hl. m. Prahy, a.s. s celou řadou institucí – Státním ústředním archívem, Archivem hlavního města Prahy, Společností městské dopravy i se členy Kroužku městské dopravy Kulturního domu Vltavská v Praze 7. Návštěvníci muzea mají možnost shlédnout unikátní fotografie, kopie historických dokumentů, pláneků, jízdenek, ale také videopořady s jedinečnými filmovými materiály z fondů

pražské metro. Spoluúčast všech jmenovaných institucí podtrhuje význam dokumentace historie městské hromadné dopravy v Praze pro budoucí generace.

I dnes se mohou Pražané svázat „starou tramvají“: Od roku 1991 provozuje Dopravní podnik hlavního města Prahy, a. s. příležitostnou tramvajovou linku č. 91, na které vypravuje některé historické vozy.

Zajímavou součástí expozice je i cenný soubor historických součástí trolejového vedení zapůjčený Národním technickým muzeem v Praze, jehož základem se stala sbírka založená již v roce 1908 ve spolupráci s tehdejšími Elektrickými podniky královského hlavního města Prahy.

Střešovická vozovna však není jen muzeem. Z jedné její haly jsou vypravovány i některé provozní soupravy historických tramvají – ty však nejsou muzejními exponáty. Vyjždí odsud na svoji trasu o nedělích a svátcích v letní sezóně například okružní linka č.91, případně i vozy podle přání různých zahraničních i tuzemských zájemců.

Jen při zcela mimořádných slavnostních příležitostech se muzejní exponáty objeví v ulicích města za velkého zájmu Pražanů. Naposledy se tak stalo v rámci oslav 120. výročí pražské městské hromadné dopravy v roce 1995. Pozornost bezesporu poutal i unikátní historický salonní vůz, který vyrobila firma Ringhoffer v roce 1900, aby se prezentovala na Světové výstavě v Paříži. Po skončení výstavy vůz věnovala hlavnímu městu.

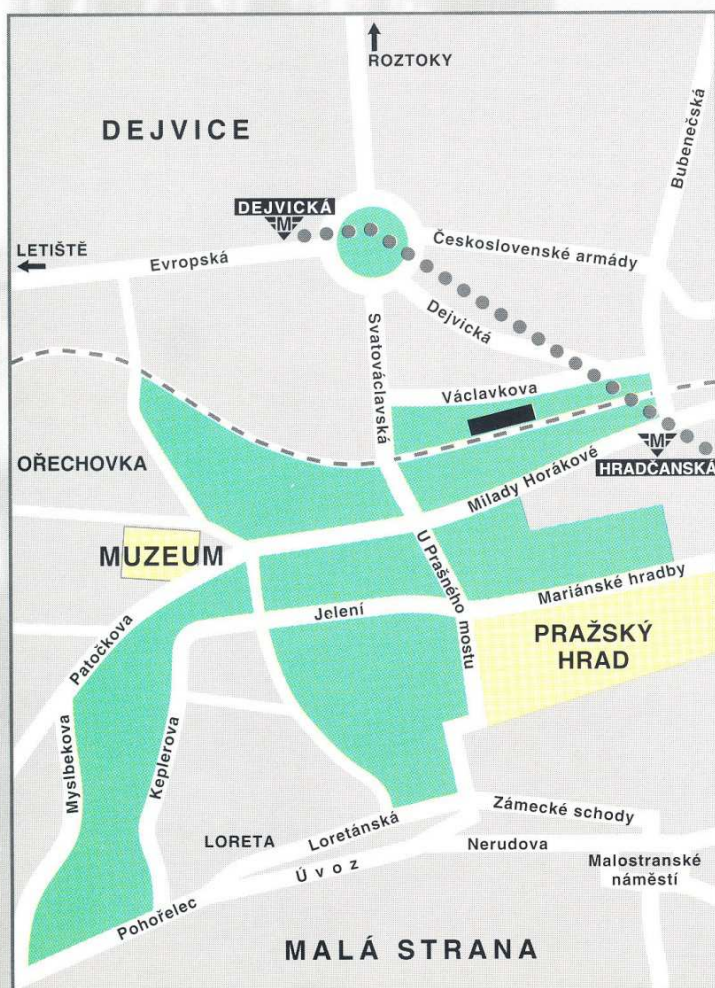
Národního filmového archivu. Muzeum hlavního města Prahy do expozice dlouhodobě zapůjčilo soubor modelů dalších pražských historických vozidel MHD, které se do dnešních dnů již nedochovaly. Akciová společnost ČKD Tatra v muzeu vystavuje model rychlodrážního vozidla R 1, připravovaného na počátku 70. let pro

Některé historické tramvaje pražského Dopravního podniku nejsou muzejními exponáty, ale slouží různým zájemcům k příležitostným jízdám po Praze. Mezi takové tramvaje patří i vůz č.240 z roku 1908.

Základní data z historie městské hromadné dopravy v Praze

- 1875 – 23. září zahájila v Praze provoz Pražská Tramway, soukromá koněpřežná dráha
- 1891 – zahájila provoz pozemní lanová dráha na Letnou (zrušena v r. 1916)
- 1891 – zahájila provoz první elektrická tramvaj v českých zemích – Elektrická dráha na Letné v Praze
- 1891 – zahájila provoz pozemní lanová dráha na Petřín (po delších přerušeních provozu obnovována v letech 1932 a 1985)
- 1896 – zahájila provoz soukromá Elektrická dráha Praha - Libeň - Vysočany
- 1897 – zahájila provoz soukromá Elektrická dráha Smíchov - Košíře
- 1897 – zahájila provoz Elektrická městská dráha Královských Vinohrad
- 1897 – zahájily činnost Elektrické podniky královského hlavního města Prahy (dnešní Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s.), které v následujících letech převzaly provoz všech soukromých dopravních podniků na území pražské aglomerace
- 1905 – v Praze skončil provoz koněpřežné tramvaje
- 1908 – zahájila provoz první pražská autobusová linka (zrušena v následujícím roce)
- 1925 – zahájila opět provoz autobusová doprava
- 1936 – v Praze zahájily provoz první české moderní trolejbusy
- 1941-1946 – Elektrické podniky byly začleněny do Městských podniků pražských
- 1946 – po znárodnění a oddělení elektrárenské části vznikly Dopravní podniky hl. m. Prahy
- 1972 – ukončena trolejbusová doprava v Praze
- 1974 – zahájila provoz první trať pražského metra
- 1991 – ustavena současná akciová společnost Dopravní podnik hl. m. Prahy
- 1993 – otevřeno Muzeum městské hromadné dopravy v Praze

Muzeum
městské hromadné dopravy v Praze
je otevřeno veřejnosti
vždy od dubna do října,
o sobotách, nedělích a svátcích
v době od 9 do 17 hodin.